

DE EUROPESE
UNIE IN HET
KORT

Ondernemingen

Een nieuwe
industriële
revolutie

„Europa moet weer vertrouwen krijgen in zijn eigen vindingrijkheid, ondernemingsgeest, innovatievermogen en groeipotentieel. Daarom moet Europa de echte economie en industrie centraal stellen. Dat is zijn kracht.”

Antonio Tajani, vicevoorzitter van de Europese Commissie en commissaris voor Industrie en Ondernemerschap

DE EUROPESE UNIE IN HET KORT

Deze publicatie maakt deel uit van een reeks brochures waarin wordt uitgelegd wat de EU doet op verschillende beleidsterreinen, waarom de EU daar een rol speelt, en wat de resultaten zijn.

U kunt deze publicaties, voor zover beschikbaar, online vinden en downloaden:

http://europa.eu/pol/index_nl.htm

Hoe de EU werkt
Europa 2020: Europa's groeistrategie
De grondleggers van de EU

Begroting
Belastingen
Buitenlands en veiligheidsbeleid
Concurrentie
Consumenten
Cultuur en audiovisuele media
De Economische en Monetaire Unie en de euro
Digitale agenda
Douane
Energie
Fraudebestrijding
Grenzen en veiligheid
Handel
Humanitaire hulp en civiele bescherming
Interne markt
Justitie, burgerschap en grondrechten
Klimaatbescherming
Landbouw
Migratie en asiel
Milieu
Ondernemingen ✘
Onderwijs, opleiding, jeugd en sport
Onderzoek en innovatie
Ontwikkeling en samenwerking
Regionaal beleid
Uitbreiding
Vervoer
Visserij en maritieme zaken
Voedselveiligheid
Volksgezondheid
Werkgelegenheid en sociale zaken

INHOUD

Waarom we een Europees industriële beleid nodig hebben.	3
Hoe formuleert en beheert de EU haar industriële beleid?	5
Wat doet de EU voor kleine bedrijven?	8
Wat doet de EU voor de belangrijkste industriële sectoren?	10
Onze toekomst: naar een nieuwe industriële revolutie	16
Lees verder	16

De Europese Unie in het kort: Ondernemingen

Europese Commissie
Directoraat-generaal Communicatie
Publicaties
1049 Brussel
BELGIË

Manuscript voltooid in maart 2013

Foto's op de omslag en bladzijde 2: © Dynamic
Graphics/Jupiterimages

16 blz. — 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-24433-9
doi:10.2775/70184

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese
Unie, 2013

© Europese Unie, 2013

Reproductie toegestaan. Voor overname of reproductie
van afzonderlijke foto's dient u de rechthebbenden zelf
om toestemming te vragen.

Waarom we een Europees industriebeleid nodig hebben

De Europese economie herstelt zich maar langzaam van de crisis en blijft kwetsbaar. Van meet af aan werd er alles aan gedaan om de overheidsfinanciën en het Europese financiële stelsel te versterken. Dat blijft belangrijk, maar uiteindelijk kan alleen de reële economie — industriële en andere bedrijven die concrete goederen en diensten leveren — voor economisch herstel zorgen. Bovendien hangt, met de globalisering en de toenemende concurrentie van opkomende economieën, de economische welvaart van Europa op langere termijn af van de kracht van onze industriële basis, want onze economie kan niet draaien op diensten en banken alleen.

De EU is wereldleider op het gebied van energie-efficiëntie en buitenlandse investeringen, maar niet alle EU-landen staan even sterk op industrieel vlak. Gelukkig lopen EU-bedrijven in allerlei sectoren technologisch voorop en hebben ze het potentieel om de Europese economie weer te laten groeien. Juist dat is het doel van het Europees industriebeleid.

De industrie is de motor van groei in Europa.

© iStockphoto.com/Tate Carlson

Europa 2020 en het industriebeleid

We moeten nieuwe banen scheppen en ons concurrentievermogen verbeteren, maar tegelijkertijd hebben we te maken met een vergrijzende bevolking in Europa, een groeiende wereldbevolking en een toenemende vraag naar grondstoffen en energie. Bovendien moeten we de klimaatverandering bestrijden, onze ecosystemen beschermen en overschakelen op een koolstofarme economie. Het antwoord op al deze uitdagingen ligt in allerlei nieuwe technologieën, zeg maar gerust een nieuwe industriële revolutie.

Zo'n nieuwe industriële revolutie is een van de kern-doelstellingen van Europa 2020, de EU-strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei. Twee van de „vlaggenchipinitiatieven” van Europa 2020 zijn gericht op de industriële sector:

- „Industriebeleid in een tijd van mondialisering”: een beter ondernemingsklimaat, met name voor het midden- en kleinbedrijf (mkb), en meer steun voor een sterke en duurzame industriële basis die de wereldwijde concurrentie aankan;
- „Innovatie-Unie”: een beter ondernemingsklimaat en meer middelen voor onderzoek en innovatie, zodat innovatieve ideeën worden omgezet in producten en diensten die groei en banen opleveren.

In 2012 heeft de Europese Commissie haar vlaggenchipinitiatief voor het industriebeleid een nieuwe impuls gegeven om na te gaan hoe deze nieuwe industriële revolutie het beste vorm kan krijgen: „Een sterkere Europese industrie om bij te dragen tot groei en economisch herstel”. Meer industriële innovatie en een sterkere reële economie zijn het doel. Daarvoor nodigt de EU bedrijven van buiten de EU uit tot een voor beide partijen gunstige samenwerking. Zo wil de EU Europese bedrijven helpen om nieuwe markten te vinden en hun concurrentievermogen te verbeteren, zodat ze met succes kunnen concurreren op de wereldmarkt.

Het marktleiderschap van de automobiellindustrie is cruciaal voor de welvaart in de EU.

De EU-doelstellingen voor industrie en innovatie voor 2020

- een sterkere industriële basis voor Europa door meer concurrentiekracht;
- een snellere omschakeling naar een koolstofarme economie;
- meer innovatie om de groei aan te zwingelen en te voorzien in nieuwe maatschappelijke behoeften;
- de oprichting en groei van kleine ondernemingen aanmoedigen en een nieuwe ondernemingscultuur stimuleren;
- een open interne markt voor goederen.

Wat moet er gebeuren op EU-niveau?

Er zijn maatregelen nodig op Europees niveau om de interne markt voor goederen en diensten open en eerlijk te houden. De Commissie vertegenwoordigt de Europese belangen wereldwijd. Door markten te openen en de handel verder te liberaliseren, zorgt ze ervoor dat bedrijven uit de EU op een eerlijke manier kunnen blijven concurreren op de wereldmarkt. Bovendien peilt de Commissie de concurrentiepositie van bedrijven in veertig sectoren en van het EU-bedrijfsleven als geheel, en brengt zij daarover jaarlijks verslag uit. Om de twee jaar publiceert ze ook een verslag over de structuur van

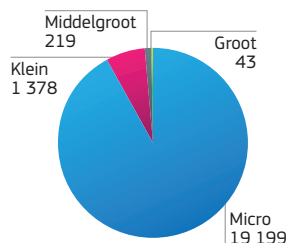
het bedrijfsleven. Om onze banen en groeikansen te beschermen, is het buitengewoon belangrijk ons ondernemingsklimaat verder te verbeteren, en dat vergt gecoördineerde maatregelen op zowel Europees als nationaal niveau.

Mkb en ondernemerschap: de sleutel tot economische groei

Bijzondere aandacht wordt besteed aan de behoeften van kleine en middelgrote ondernemingen, het mkb. Ondersteuning van het mkb en stimulering van het ondernemerschap zijn de sleutels tot economisch herstel. Er zijn in Europa 23 miljoen kleine en middelgrote bedrijven en die vormen samen 98 % van alle ondernemingen, verschaffen 67 % van de banen en creëren 85 % van alle nieuwe banen. Er zijn allerlei steunmaatregelen om deze ondernemingen te helpen bij administratieve formaliteiten, internationale activiteiten, het aanvragen van krediet of het zoeken naar nieuwe zakelijke kansen.

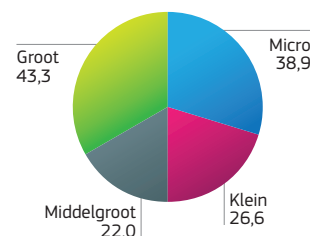
HET MKB IS DE SLEUTEL TOT ECONOMISCHE GROEI

Aantal ondernemingen (x 1000)

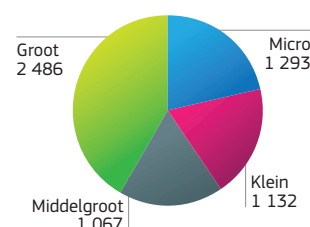
De overgrote meerderheid van de kleine ondernemingen zijn microbedrijven met minder dan 10 werknemers en een omzet en/of balans van hooguit 2 miljoen € per jaar.

Werknemers (x miljoen)

Het mkb is goed voor twee derde van alle banen in de EU.

Toegevoegde waarde (x miljard €)

Het mkb is goed voor meer dan de helft van de toegevoegde waarde in de EU-economie.

Bron: Europese Commissie.

Hoe formuleert en beheert de EU haar industriebeleid?

Een sterke, concurrerende en gediversifieerde maakindustrie is van cruciaal belang voor de economische welvaart in Europa. De hele keten van be- en verwerkende industrie en bijbehorende zakelijke diensten is goed voor meer dan 50 % van de werkgelegenheid in de particuliere sector, 75 % van de export en 80 % van het particuliere onderzoeks- en ontwikkelingsbudget in de EU. Bovendien worden EU-bedrijven steeds sterker geïntegreerd in wereldwijde waardeketens. Het concurrentievermogen kan flink worden gestimuleerd door zo veel mogelijk van de exportwaarde binnen de EU toe te voegen. Volgens cijfers uit 2009 is ongeveer 87 % van de waarde van de EU-uitvoer in de EU zelf geproduceerd. Het industriebeleid omvat maatregelen voor meer innovatie, een grotere internationalisering van ondernemingen en de versterking van de interne markt voor producten en diensten.

EU-steun voor innovatie

De Europese Commissie speelt een grote rol bij de ontwikkeling en soms ook bij de uitvoering van beleid en programma's om Europa's innovatievermogen te verhogen, zoals:

- het **scorebord voor de Innovatie-Unie**, waarmee de prestaties en regelingen van de 27 EU-landen op het gebied van onderzoek en innovatie worden vergeleken;
- het **netwerk Social Innovation Europe**, dat nieuwe ideeën stimuleert die niet alleen in een maatschappelijke behoefte voorzien, maar ook nieuwe relaties en samenwerkingsvormen tot stand brengen;
- de **European Design Leadership Board**, die advies uitbrengt over het bredere gebruik van „intelligent design” om hoogwaardige producten te ontwikkelen en het energiegebruik te beperken;
- de **regionale innovatiemonitor (RIM)**, die informatie geeft over regionaal innovatiebeleid in 20 EU-landen;
- **eco-innovatie** op gebieden zoals afvalbeheer, recycling en hernieuwbare energie; in Europa goed voor zo'n 3,4 miljoen banen en ongeveer 227 miljard € aan omzet. Om industriële en consumentengoederen op basis van hernieuwbare, biologische grondstoffen zoals planten en bomen te

promoten, heeft de Commissie een **adviesgroep voor producten op biologische basis** opgericht.

Bovendien heeft de Commissie verschillende steunprogramma's voor onderzoek en innovatie in samenwerkingsverband, met een duidelijke toegevoegde waarde voor de innovatiecyclus in de EU, voor bedrijven en wetenschappers. Het zevende kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling (KP7), met een totaal budget van meer dan 50 miljard €, en het kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie (KCI) worden momenteel uitgevoerd. Vanaf 2014 krijgt KP7 een vervolg in „Horizon 2020”, eveneens een programma waarin onderzoek en innovatie centraal staan.

Hulp voor EU-bedrijven om te internationaliseren

Bedrijven in de EU moeten eerlijk kunnen concurreren op de wereldmarkt. Daarom zorgt de Commissie voor een betere markttoegang en stimuleert ze internationale handel op basis van multilaterale en bilaterale overeenkomsten. Via de kennisgevingsprocedure die deel uitmaakt van de overeenkomst van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) inzake technische handelsbelemmeringen, kan de Commissie bijvoorbeeld controleren welke voorschriften handelspartners voor bepaalde producten willen opleggen, en ingrijpen als die zouden leiden tot ongerechtvaardigde handelsbelemmeringen.

INTERNATIONALE SAMENWERKING

De Commissie zet zich samen met de nationale overheden in voor een beter ondernemingsklimaat, minder belemmeringen voor handel en investeringen, en gemeenschappelijke voorschriften voor producten. In het kader van het Europees nabuurschapsbeleid (ENB) werkt de Commissie aan nauwere economische betrekkingen met buurlanden van de EU. Om het vrije verkeer van industriële producten te versoepelen, onderhandelt de Commissie over de onderlinge aanpassing van technische voorschriften en normen van partners binnen en buiten de EU.

Technische voorschriften hebben soms grote gevolgen voor de export van goederen naar landen buiten de EU. Daarom probeert de EU die voorschriften in overleg met haar handelspartners te harmoniseren of onderling verenigbaar te maken. Ook het wederzijds erkennen van

De interne markt voor goederen is een belangrijke motor van welvaart in de EU.

testresultaten en conformiteitsbeoordelingen kan exporteren makkelijker maken.

LUISTEREN NAAR BELANGHEBBENDEN WERELDWIJD

Om bij te dragen tot grote handelsovereenkomsten heeft de Commissie contacten gelegd met bedrijfsfederaties en met specifieke instanties als de TransAtlantic Business Dialogue, de Transatlantic Consumer Dialogue, de EU-Japan Business Round Table en de EU-Russia Industrialists' Round Table.

INTERNATIONALE ACTIVITEITEN VAN HET MKB BEVORDEREN

In een geglobaliseerde wereld moet het mkb steeds beter kunnen concurreren met bedrijven in andere ontwikkelde en opkomende economieën. Bovendien zorgt internationalisering voor groei in het mkb. De Commissiestrategie „Small business, big world” moet een nieuwe dynamiek geven aan de Europese economie door het mkb te helpen zijn activiteiten uit te breiden buiten de EU.

INTELLECTUELE-EIGENDOMSRECHTEN

Er bestaat EU-wetgeving over intellectuele-eigendomsrechten (IER), maar de Commissie wil Europese ondernemers daar ook van bewustmaken en nagaan welke impact en voordelen die rechten kunnen hebben.

Daarnaast is er een helpdesk opgericht om kleine en middelgrote bedrijven te informeren over IER-kwesties in landen buiten de EU, zoals China. Zij kunnen er vertrouwelijk advies op maat krijgen.

De interne markt voor goederen

De eengemaakte of interne markt voor goederen is een van de belangrijkste prioriteiten van de EU. Deze biedt bedrijven gelijke kansen, en dat is goed voor de concurrentie en duidelijker voor de consument. Het wordt steeds makkelijker om waar dan ook in Europa producten te kopen en te verkopen, wat de efficiëntie ten goede komt en de economische groei stimuleert. Het **beginsel van het vrij verkeer van goederen** is verankerd in de EU-Verdragen om ongerechtvaardigde handelsbelemmeringen tussen EU-landen te voorkomen.

DE COMMISSIE ALS WAAKHOND VAN DE INTERNE MARKT

Het belangrijkste doel van de Commissie is de interne markt te verbeteren door bestaande handelsbelemmeringen weg te nemen en nieuwe te voorkomen. Dat zorgt voor een gelijk speelveld en voor juridisch duidelijke nationale voorschriften, precies wat bedrijven nodig hebben. De Commissie kan naar de rechter stappen als een EU-land regels of praktijken invoert of handhaaft die in strijd zijn met de EU-wetgeving. Ze kan ook voorstellen om die regels op EU-niveau te harmoniseren. Het voorkomen van belemmeringen voor de handel is bijzonder belangrijk voor het mkb omdat dat vaak zeer gespecialiseerde producten aanbiedt voor allerlei nichemarkten.

ZORGEN VOOR VEILIGERE PRODUCTEN

Op de interne markt kunnen goederen dankzij geharmoniseerde regels overal in de EU gekocht en verkocht worden. Die Europese regels zijn vooral gericht op productveiligheid, en goederen moeten daarop worden getest. Het **CE-merkteken** garandeert dat een product in overeenstemming is met de EU-wetgeving. Het is verplicht voor producten zoals medische hulpmiddelen, elektronica en speelgoed. Europese **wetgeving inzake productaansprakelijkheid** beschermt consumenten tegen producten met gebreken en geeft hun de mogelijkheid schadevergoeding te eisen.

Slimmere regelgeving

De bestaande regelgeving is goed voor de interne markt, maar de Commissie erkent dat die regels voortdurend verbeterd moeten worden. Slimmere regelgeving voor de interne markt moet:

- *systematischer de voor- en nadelen van de bestaande wetgeving toetsen („fitness check”);*
- *het overleg met belanghebbenden verbeteren;*
- *de kwaliteit van effectbeoordelingen verbeteren;*
- *de EU-wetgeving vereenvoudigen en de administratieve lasten beperken; en*
- *zorgen voor een betere omzetting van de EU-wetgeving in nationale wetten, en een betere tenuitvoerlegging en handhaving.*

Handelsbelemmeringen op de interne markt voorkomen

Soms maken nationale voorschriften het voor ondernemingen moeilijk om hun producten in andere lidstaten te verkopen. Daarom moeten EU-landen op grond van een **EU-kennisgevingsprocedure** de Commissie en de andere lidstaten op de hoogte brengen van hun plannen voor technische voorschriften voor producten voordat die in wetgeving worden omgezet. De Commissie en de lidstaten krijgen dan drie maanden om na te gaan of die nieuwe regels de handel niet zullen belemmeren. Sinds 1984 zijn meer dan 12 000 ontwerpverordeningen onderzocht om er zeker van te zijn dat zij geen belemmering vormen voor de interne markt.

De voordelen van normen

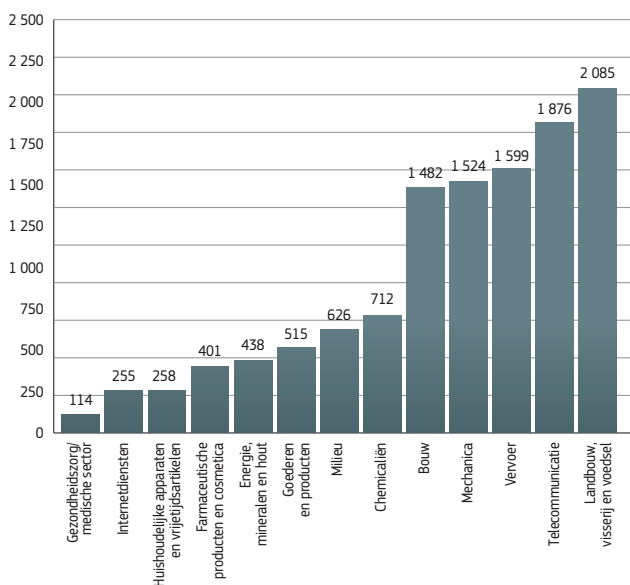
Smartphone- en softwarebedrijven strijden dagelijks om de dominantie van hun eigen normen, waaruit blijkt hoe belangrijk normen in de internationale concurrentie wel zijn. Een goede norm kan het leven van de consument vergemakkelijken, de duurzaamheid bevorderen en het technologisch leiderschap van de EU op de wereldmarkten versterken. Normen zijn een reeks technische en kwaliteitscriteria voor producten, diensten en productieprocessen. Het is niet verplicht om ze te volgen, maar ze bieden vele voordelen. Bedrijven kunnen makkelijker samenwerken, normen zijn handig voor de consument en ze verlagen de kosten.

In de EU worden gemeenschappelijke normen vastgesteld door Europese normalisatie-instellingen. Die Europese normen zijn van belang voor de interne markt. Ze komen in de plaats van nationale normen, die vaak tegenstrijdig zijn en technische problemen op de markt veroorzaken. De Europese Commissie geeft normalisatie-instellingen regelmatig de opdracht om nieuwe normen vast te stellen.

Vaak neemt dat echter jaren in beslag, en sommige normen zijn te sterk verouderd terwijl de technologie zich snel ontwikkelt. Ook staan sommige sectoren terughoudend tegenover normalisatie.

De Commissie zet zich in voor meer internationale normen in sectoren waar Europa wereldleider is. Ze zal de onderlinge aanpassing van internationale normen blijven promoten, net als het gebruik van vrijwillige normen in regelgeving. Ook wil ze dat normen sneller kunnen worden goedgekeurd met de hulp van consumenten, kleine bedrijven, milieu- en sociale organisaties.

GECONTROLEERDE NIEUWE REGELS PER SECTOR

Bron: Europese Commissie.

Dankzij de kennisgevingsprocedure van de EU zijn de handelsbelemmeringen verminderd. De EU-landen moeten de Europese Commissie informeren als zij nieuwe voorschriften voor producten willen invoeren. Sinds 1984 zijn al 12 000 ontwerpverordeningen getoetst aan de regels van de interne markt.

Wat doet de EU voor kleine bedrijven?

Zo'n 98 % van alle ondernemingen valt in de categorie kleine en middelgrote ondernemingen, en zij zorgen voor 67 % van alle banen. Het mkb is dus onmisbaar voor de economische groei, innovatie, werkgelegenheid en sociale integratie in de EU. Daarom promoot de Europese Commissie het ondernemerschap en verbetert zij het ondernemingsklimaat voor het mkb.

Small Business Act

De Small Business Act is de grondslag van het EU-beleid voor het mkb. Centraal staat het principe „Think small first”. Dat betekent dat bij de politieke besluitvorming eerst aan de kleine en middelgrote bedrijven wordt gedacht: nieuwe wetgeving mag voor hen niet leiden tot extra lasten. Daarom is er een verplichte „mkb-toets” om na te gaan of nieuwe EU-beleidslijnen en -wetten gevolgen zullen hebben voor het mkb. Sinds mei 2011 is er ook een netwerk van nationale **mkb-gezanten** om het nationaal, regionaal en lokaal beleid mkb-vriendelijk te houden.

Vlottere financiering voor het mkb

Het mkb meer toegang geven tot financiering is ook een belangrijke prioriteit. Europa biedt het mkb een evenwichtige mix van financieringsvormen: de structuurfondsen, programma's voor onderzoek en innovatie, Progress-microfinanciering, maar ook leningen van de

Europese Investeringsbank (EIB). Medio 2012 hadden al meer dan 175 000 bedrijven gebruikgemaakt van de financiële instrumenten van het kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie (KCI). Tussen 2008 en 2011 verstrekte de Europese Investeringsbank ongeveer 40 miljard € aan leningen, waar meer dan 210 000 mkb-bedrijven van konden profiteren. Vanaf 2014 moet „Cosme”, een programma voor het concurrentievermogen van kleine en middelgrote ondernemingen, het mkb nog meer ondersteuning bieden.

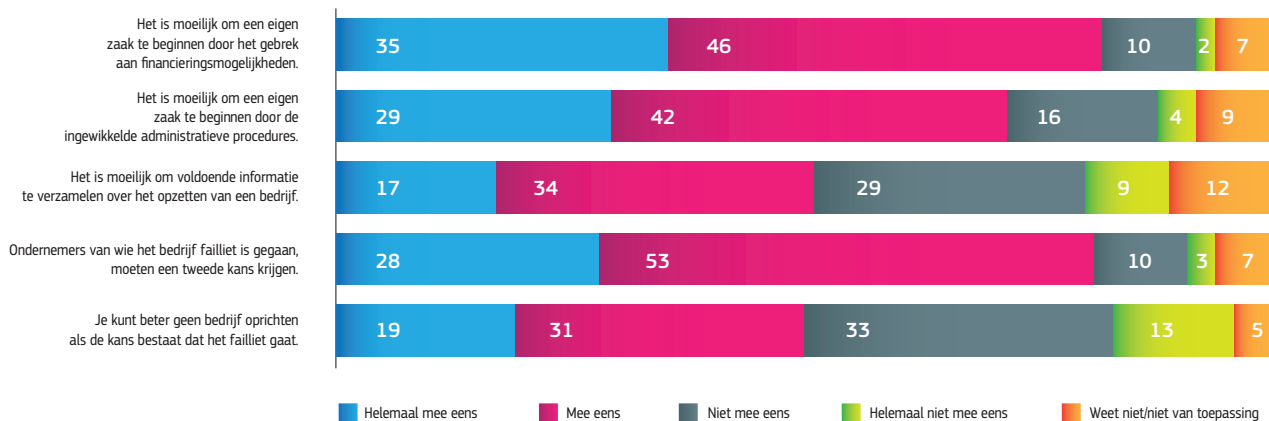
Zakendoen buiten de EU: Missies voor groei

In een geglobaliseerde wereld moet het mkb steeds beter kunnen concurreren met bedrijven in andere ontwikkelde en opkomende economieën. Bovendien zorgt internationalisering voor groei in het mkb. De Commissiestrategie „Small business, big world” moet een nieuwe dynamiek geven aan de Europese economie door het mkb te helpen zijn activiteiten uit te breiden buiten de EU.

De Commissie ondersteunt de **internationalisering van het mkb** door het organiseren van „missies voor groei”. Die moeten bijdragen tot meer overeenkomsten tussen bedrijven en tot contactbijeenkomsten tussen het European Cluster Collaboration Platform en partnerorganisaties in landen als Japan, Brazilië, India en Tunesië.

WAT ZIJN DE GROOTSTE HINDERNISSEN OM ONDERNEMER TE WORDEN IN DE EU?

Dit zijn de resultaten van een opiniepeiling in de 27 EU-landen met de vraag: in hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Bron: Flash Eurobarometer 283.

De grootste obstakels voor het oprichten van een bedrijf in Europa zijn het gebrek aan financieringsmogelijkheden en de complexe administratieve procedures.

De Commissie heeft ook het **Enterprise Europe Network** opgericht, een bedrijfs- en innovatie-ondersteunend netwerk voor het mkb: eerst in Europa en later ook in Azië, Noord-Afrika en op het Amerikaanse continent. Het netwerk geeft het mkb uitleg bij EU-wetgeving en hulp en advies in 54 landen via 600 regionale partners. Het helpt het mkb aan financiering, zakelijke en technologische rapporten, en advies over intellectuele-eigendomsrechten.

Ondernemerschap promoten: Europa heeft meer ondernemers nodig

Het EU-beleid probeert ondernemers zo veel mogelijk aan te moedigen. Momenteel is slechts 10 % van de Europese burgers zelfstandig ondernemer, maar 45 % zou dat willen zijn. Om dat enorme potentieel aan werkgelegenheid en groei te benutten, nam de Commissie een reeks initiatieven.

- **Clusters en bedrijvennetwerken:** Clusters zijn groepen van gespecialiseerde ondernemingen en ondersteunende actoren op een bepaalde locatie die nauw met elkaar samenwerken: organisaties, regionale initiatieven en andere netwerken van bedrijven. Een voorbeeld is „Aerospace Valley” in het Franse Toulouse, vooral bekend om het ontwerp, de

ontwikkeling en de productie van de Airbus. Clusters zijn een katalysator voor de opkomst van nieuwe industrieën. De EU is betrokken bij een aantal activiteiten om het niveau en de openheid van clusters te verbeteren, met name via het European Cluster Collaboration Platform, het European Cluster Excellence Initiative en het European Service Innovation Centre.

- **Ondernemerschapopleidingen:** In de meeste Europese landen worden opleidingen voor beginnende ondernemers gepromoot. Verder organiseert de Commissie jaarlijks een Europese Week van het mkb, een campagne om het ondernemerschap in Europa te bevorderen en ondernemers te informeren over de beschikbare subsidies. Een ander concreet initiatief is „Erasmus voor jonge ondernemers”, een uitwisselingsprogramma dat ondernemers de kans biedt om te leren van ervaren kleine ondernemers in andere EU-landen.
- **Meer vrouwelijke ondernemers:** Europa heeft niet voldoende ondernemers in het algemeen, maar vooral niet genoeg vrouwelijke: in 2012 was slechts 30 % van alle ondernemers in Europa vrouw. Om vrouwen aan te moedigen, heeft de Commissie het European Network of Female Entrepreneurship Ambassadors opgericht: 270 ondernemers die als rolmodel andere vrouwen kunnen inspireren om ondernemer te worden.

Het enorme potentieel van vrouwelijke ondernemers wordt in Europa nog niet voldoende benut.

Wat doet de EU voor de belangrijkste industriesectoren?

Innovatie: motor achter groei en werkgelegenheid

De EU biedt rechtstreekse financiële steun aan innovatoren zoals ondernemingen en onderzoeksinstellingen via financieringsprogramma's: het kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie (KCI), dat binnenkort wordt vervangen door het Cosme-programma, en de operationele programma's van de Europese structuurfondsen.

Innovatie vereist interactie en samenwerking tussen diverse actoren: innovatoren, ondernemingen, onderzoekscentra, innovatie en ontwikkelingsagentschappen, centra voor technologieoverdracht, onderwijs- en opleidingsinstellingen, investeerders enz. De EU stimuleert deze interacties binnen regio's en clusterinitiatieven.

Het is goed dat EU-landen en -regio's samenwerken en van elkaar leren. Daarom steunt de Commissie initiatieven zoals Europe Innova, een project dat nieuwe hulpmiddelen en instrumenten voor innovatie ontwikkelt en test, en PRO INNO Europe, een initiatief dat lessen probeert te trekken uit goede methoden om zo bij te dragen tot een nieuw en beter innovatiebeleid.

.....

Sleuteltechnologieën

De drijvende kracht achter de economische en technologische ontwikkeling zijn de zogenaamde sleuteltechnologieën zoals nanotechnologie, micro- en nano-elektronica inclusief halfgeleiders, geavanceerde materialen, biotechnologie en fotonica. De Europese Commissie heeft een strategie om productontwikkeling op basis van die technologieën in Europa te bevorderen. Het doel is dat Europa gelijke tred kan houden met zijn belangrijkste internationale concurrenten, de groei kan herstellen, banen kan scheppen in de industrie en tegelijkertijd hedendaagse maatschappelijke problemen kan aanpakken.

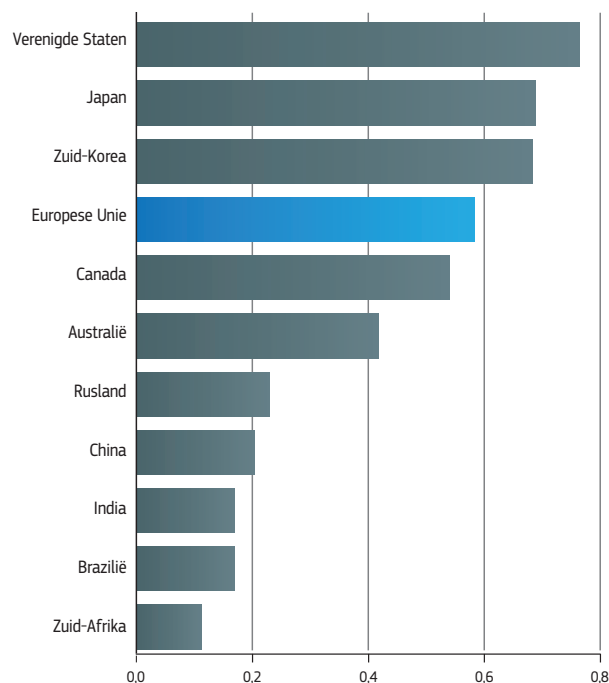
.....

Grondstoffen: van levensbelang voor de Europese industrie

De Europese industrie — met een omzet van 1 324 miljard € en 30 miljoen werknemers — is afhankelijk van de constante aanvoer van grondstoffen. Grondstoffen zijn dus van levensbelang voor die industrie. Bovendien zijn zij essentieel voor de ontwikkeling van moderne milieuvriendelijke technologie, zoals elektrische auto's en zonnecellen.

De Europese Commissie voert een beleid op basis van drie pijlers: eerlijke en duurzame toegang tot grondstoffen op de wereldmarkten, bevordering van de duurzame grondstoffenvoorziening binnen Europa, en meer grondstoffenefficiëntie en recycling.

ZIJN DE EUROPEANEN INNOVATIEF?

Bron: Europese Commissie.

Index van het innovatievermogen van verschillende landen over een periode van vijf jaar op basis van verschillende indicatoren, zoals het niveau van het onderzoek, het onderwijs, het aantal nieuwe octrooien, het aantal innovatieve mkb's enz. Hoe hoger het indexcijfer, hoe innovatiever.

© iStockphoto.com/Alexander Rath

Innovatie: de motor achter groei en werkgelegenheid.

Dankzij nieuwe technologieën kunnen we ook dieper gelegen ertslagen bereiken in meer afgelegen gebieden en onder moeilijker omstandigheden. De Commissie steunt gerichte innovatie en onderzoek, nieuwe technologieën en multidisciplinaire benaderingen, naast maatregelen aan de vraagzijde (bijv. via normen, overheidsopdrachten en regelgevende maatregelen).

Zo bundelt het **Europees Innovatiepartnerschap inzake grondstoffen** financiële en menselijke middelen in een poging om de **opsporing, winning en verwerking van grondstoffen** in Europa te verbeteren. Een voorbeeld is de intentieverklaring van de EU en Groenland over de opsporing en exploitatie van grondstoffen.

De strategische behoeften van de EU en het potentieel aan grondstoffen van Groenland

Groenland heeft:

- een aanzienlijk potentieel voor zes van de veertien elementen op de EU-lijst van kritieke grondstoffen (niobium, platinametalen, zeldzame aarden en tantaal) en een bescheiden potentieel voor drie andere;
- een groot potentieel aan afzettingen van zeldzame aarden;
- een aandeel van 3,4 tot 9,2 % (4,89 tot 12 miljoen ton) van de wereldwijde voorraad aan zeldzame aarden.

Toegang tot grondstoffen, waaronder zeldzame aarden, is van essentieel belang voor het succes van de Europese industrie.

's Werelds meest ambitieuze regelgeving voor chemische stoffen

De chemische, kunststoffen- en rubberindustrie behoren tot de grootste en meest dynamische industriële sectoren in de EU. Zij zijn samen goed voor zo'n 3,2 miljoen banen in meer dan 60 000 ondernemingen en voor ongeveer 30 % van de wereldwijde verkoop van chemische producten.

Sinds 2007 regelt de Reach-wetgeving de registratie en beoordeling van en de vergunningen en beperkingen voor chemische stoffen. Volgens Reach moeten fabrikanten en importeurs van chemische stoffen de risico's van specifieke chemische stoffen evalueren en beheersen, en gebruikers de nodige veiligheidsinformatie geven.

Er is een indeling gemaakt van stoffen op basis van het risico dat zij opleveren voor mens en milieu, en daarbij is bepaald hoe producten voor bedrijven en consumenten moeten worden geëtiketteerd. Sinds 2011 is de EU-wetgeving voor de indeling, verpakking en etikettering van chemicaliën (CLP) aangepast aan het wereldwijd VN-systeem voor de indeling van chemicaliën, zodat gevaarlijke stoffen over de hele wereld op dezelfde manier worden beschreven en geëtiketteerd.

Het in juni 2007 opgerichte Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA) beheert de Reach-verordening en de nieuwe CLP-wetgeving, en verstrekt wetenschappelijk advies over de veiligheid en de sociaaleconomische aspecten van het gebruik van chemische stoffen.

De chemische industrie speelt een belangrijke rol op het gebied van innovatieve materialen en technologische oplossingen, die een impact hebben op het industriële concurrentievermogen van Europa als geheel. Daarom probeert de EU ook het internationale concurrentievermogen van de chemische industrie zelf te bevorderen.

Ruimtevaart: werken aan een moderne wereld

Van telecommunicatie tot televisie en van weersvoorspellingen tot wereldwijde financiële systemen; nagenoeg alle diensten die we in onze moderne wereld als vanzelfsprekend beschouwen, zijn afhankelijk van ruimtevaarttechnologie. Bovendien kan de ruimtevaart helpen om vele wereldwijde problemen op te lossen. Daarom heeft Europa een efficiënt ruimtevaartbeleid nodig, net als ruimteonderzoek en een ruimtevaartprogramma

om gelijke tred te houden met de wereldleiders op strategische gebieden op deze zeer concurrerende markt.

Europa exporteert uitstekende ruimtevaartsystemen voor commerciële en wetenschappelijke doeleinden. De EU erkent dat Europa zijn positie alleen kan handhaven door het onderzoek naar nieuwe technologieën en de exploitatie daarvan op peil te houden.

GALILEO: HET EUROPESE SYSTEEM VOOR WERELDWIJDE SATELLIETNAVIGATIE

Galileo is het wereldwijde en volledig civiele satelliet-navigatiesysteem van de EU. De gebruikers van Galileo zullen hun exacte positie in de tijd en de ruimte kunnen bepalen, net als met gps, maar met grotere nauwkeurigheid en betrouwbaarheid.

Naar schatting 6 à 7 % van het Europese bbp, of 800 miljard €, wordt al gebruikt voor satellietnavigatie-toepassingen. De wereldwijde markt voor satellietnavigatieproducten en -diensten wordt momenteel geschat op 124 miljard € per jaar en zal naar verwachting stijgen tot 244 miljard € in 2020. Alles bij elkaar zal Galileo de komende 20 jaar ongeveer 90 miljard € opleveren. Er zijn al verscheidene Galileo-satellieten gelanceerd en het systeem zal naar verwachting in 2014 volledig operationeel zijn.

In de luchtvaart zijn dankzij Europese satellietnavigatie de landingen al een stuk veiliger geworden en is het aantal vertragingen, omleidingen en annuleringen afgenomen. Het systeem voor vliegtuigen is sinds 2009 voortdurend verbeterd en nu ook al op een pc te raadplegen, zelfs zonder rechtstreekse satelliet-ontvangst. In 2012 is een verbeterde *navigation overlay service* ingevoerd om de satellietnavigatie nog nauwkeuriger te maken en toepassingen mogelijk te maken die een grotere nauwkeurigheid nodig hebben, waarbij fouten door atmosferische storingen worden gecorrigeerd.

GMES: AARDOBSERVATIE VOOR EEN VEILIGER WERELD

De natuurlijke hulpbronnen en de biodiversiteit bewaken, de toestand van de oceanen observeren, de chemische samenstelling van onze atmosfeer controleren: om dat goed te doen, is tijdige en nauwkeurige informatie nodig. Het Europese initiatief voor de wereldwijde monitoring voor milieu en veiligheid (GMES) levert gegevens voor activiteiten die variëren van klimaatbescherming tot grensbewaking. GMES kan snel gegevens verzamelen en in kaart brengen, en ondersteunt zo overal ter wereld hulpacties bij natuurrampen, industriële ongevallen of humanitaire rampen. Volgens de

Galileo, het Europese systeem voor wereldwijde satellietnavigatie, zal allerlei waardevolle toepassingen mogelijk maken.

Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) kan de wereldwijde markt voor aardobservatiegegevens tot 2017 met 3 miljard dollar per jaar stijgen. Verwacht wordt dat GMES wel tienmaal zoveel kan opleveren als erin is geïnvesteerd.

Veiligheidsonderzoek om onze samenleving te beschermen

Het doel van veiligheidsonderzoek is Europa veiliger en sterker te maken voor zijn burgers. Zo investeert de EU in de bescherming van de Europese infrastructuur en in de versterking van onze veiligheidsindustrie.

Auto's: Europa moet marktleider blijven

Als wereldleider in de automobielsector is de Europese autobouw van essentieel belang voor de welvaart in de EU. De sector is een grote werkgever voor geschoolde arbeidskrachten, een belangrijke drijvende kracht achter kennis en innovatie, en een netto-uitvoerder. Bovendien

leveren de autobouwers een belangrijke bijdrage aan het bbp van de EU en zijn zij Europa's grootste particuliere investeerders in onderzoek en ontwikkeling.

Technische harmonisatie is cruciaal voor het concurrentievermogen van de Europese auto-industrie omdat het de markttoegang verruimt en de kosten verlaagt. Binnen de EU kunnen autobouwers met een typegoedkeuring uit één EU-land hun auto's zonder verdere tests in de hele EU verkopen. De Commissie streeft naar zo'n technische harmonisatie op mondiaal niveau via de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties (VN/ECE).

De Commissie richt zich op de volgende prioriteiten:

- (1) **meer investeringen in geavanceerde technologie en innovatie voor schone voertuigen** door een breed pakket van maatregelen om de emissie van CO₂, verontreinigende stoffen en geluid te verminderen;
- (2) **betere marktomstandigheden** op de interne markt door een verbeterd typegoedkeuringsstelsel, geharmoniseerde belastingvoordelen voor milieuvriendelijke voertuigen en een consequente toepassing van de beginselen van slimme regelgeving;

- (3) **ondersteuning van bedrijven op de wereldmarkt** met evenwichtige handelsovereenkomsten, een voortdurende dialoog met de belangrijkste markten buiten de EU en meer internationale harmonisatie van voertuigvoorschriften.

Wat de Europese Commissie doet voor de veiligheid van motorvoertuigen, moet bijdragen tot de veiligheid van alle weggebruikers. Zo is recent in de wet vastgelegd dat alle motorvoertuigen een elektronisch stabiliteitscontrolesysteem moeten hebben, net als een geavanceerd noodremsysteem en voor zware voertuigen een waarschuwingssysteem om niet onbedoeld van de rijstrook af te gaan. Auto's moeten nu een remhulpstelsel hebben om botsingen met voetgangers of fietsers te voorkomen en om de impact te verminderen als een botsing niet meer vermeden kan worden. Er is voorgesteld om zulke geavanceerde remsystemen ook te verplichten voor alle bromfietsen en motorfietsen om de bestuurders te beschermen.

De Commissie heeft eenvoudiger regels voorgesteld waardoor de formaliteiten om een auto in een ander EU-land te registreren, tot een minimum kunnen worden beperkt.

Voor een goede werking van de interne markt harmoniseert de EU de technische eisen voor auto's.

Toerisme: een zeer belangrijke sector

Het toerisme is goed voor meer dan 5 % van het bbp van de EU. De ongeveer 1,8 miljoen bedrijven in die sector bieden werk aan 9,7 miljoen personen (5,2 % van de actieve bevolking). Rekening houdend met alle verwante sectoren, is het toerisme goed voor ongeveer 12 % van de werkgelegenheid.

De EU wil Europa op de kaart houden als de belangrijkste toeristische bestemming ter wereld door diversificatie en kwaliteit te bevorderen. Innovatie en duurzaamheid zijn daarbij van essentieel belang, met name voor het mkb.

Dankzij het EU-programma „Calypso” kunnen bepaalde groepen in het laagseizoen makkelijker op vakantie binnen de EU (bijv. ouderen, een groep met een groot marktpotentieel).

„Crossroads of Europe” is een jaarlijks evenement voor cultuurtoerisme dat plaatsen en routes in Europa waar verschillende culturen elkaar ontmoeten, in de schijnwerpers zet. Het doel is het stimuleren van een nieuw soort toerisme.

Het toerisme is indirect goed voor meer dan 10 % van het bbp van de EU. In de snel veranderende wereldeconomie moet Europa er alles aan doen om zijn positie als de beste bestemming ter wereld voor toeristen te behouden.

„European destinations of excellence” (EDEN) bevordert niet-traditionele en duurzame toeristische bestemmingen. In nationale wedstrijden worden rond een bepaald thema ieder jaar nieuwe „topbestemmingen” geselecteerd.

De Commissie laat Zuid-Amerika en Europa op een innovatieve manier samenwerken met als motto „50 000 toeristen”. Door reizen in het laagseizoen te bevorderen, kan overcapaciteit in vliegtuigen en hotels worden benut.

Om de kwaliteit van het Europese toerisme te benadrukken en toeristen te helpen om bestemmingen te vergelijken, pleit de Europese Commissie voor een Europees kwaliteitslabel om bestaande keurmerken op basis van gemeenschappelijke criteria goed te keuren.

Onze toekomst: naar een nieuwe industriële revolutie

De industrie is belangrijk voor duurzame groei, hoogwaardige arbeidsplaatsen en het oplossen van de maatschappelijke problemen van tegenwoordig. In de 21e eeuw is de rol van de industrie in Europa afgenomen. De uitdaging is die tendens te keren. Momenteel is de industrie goed voor 15,6 % van het bbp van de EU. Tegen 2020 wil de EU daar 20 % van maken. De Commissie heeft daarom een paar prioriteiten vastgesteld om investeringen in nieuwe technologieën te stimuleren, het ondernemingsklimaat te verbeteren, de markttoegang en financieringsmogelijkheden — met name voor het mkb — te verbeteren, en werknemers de nodige vaardigheden bij te brengen.

De Europese economie is uitstekend in staat deze rol te vervullen: in tal van strategische sectoren, zoals de automobielenindustrie, vliegtuigbouw, techniek, ruimtevaart, chemie en farmaceutica, is Europa wereldleider. De industrie vertegenwoordigt nog altijd 80 % van de Europese export, en ook 80 % van zowel de Europese export als van de particuliere investeringen in O&O komt van de maakindustrie. Met een herwonnen zelfvertrouwen en nieuwe investeringen kan de Europese industrie beter werken en weer groeien.

De revolutie mogelijk maken

Om zo'n nieuwe industriële revolutie een kans te geven, concentreert de EU zich op het stimuleren van de industrie, de toegang tot kapitaal, de ondersteuning van het mkb en het mondiger maken van consumenten.

VLOTTERE FINANCIERING EN STEUN VOOR HET MKB

Ondernemingen in de EU worden geconfronteerd met een credit crunch, die nog zal verslechteren omdat banken moeten herstructureren en slechte activa uit hun balans moeten halen. De Commissie zoekt daarom naar nieuwe manieren om de financieringsvoorwaarden, met name voor het mkb, te verbeteren. Er komt ook nieuwe financiering beschikbaar van de **Europese Investeringsbank**. Bovendien stelt de Commissie voor om via het Cosme-programma in de periode 2014-2020 zo'n 1,4 miljard € voor het mkb uit te trekken in de vorm van schuldinstrumenten of aandelen.

MONDIGE CONSUMENTEN STIMULEREN INDUSTRIËLE INNOVATIE

Ook de consument kan innovatie bij bedrijven stimuleren. Als bijvoorbeeld touringcarbedrijven aan busbouwers vragen om op het dak van hun bussen zonnepanelen te plaatsen, dan kunnen die op grotere schaal worden geproduceerd en dus tegen een lagere prijs.

Lees verder

- ▶ Een overzicht van het industriebeleid van de EU: http://ec.europa.eu/enterprise/index_nl.htm
- ▶ Europa 2020 — De EU-strategie voor groei: http://ec.europa.eu/europe2020/index_nl.htm
- ▶ EU-financiering voor het mkb: <http://www.access2finance.eu/>
- ▶ Enterprise Europe Network: <http://portal.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/>
- ▶ Europees Ruimteagentschap: <http://www.esa.int/esaCP/index.html>
- ▶ Europees Agentschap voor chemische stoffen: <http://echa.europa.eu/>
- ▶ Vragen over de Europese Unie? Europe Direct kan u helpen: 00 800 6 7 8 9 10 11
<http://europedirect.europa.eu>

